

27. 9. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Veřejné zakázky v novém kabátě

V tomto roce nás bez nadsázky čeká revoluce v oblasti zadávání veřejných zakázek, průběhu vyhodnocování nabídek dodavatelů a následného uzavírání dodavatelských smluv. Předložme si nyní před významným datem stručný a přehledný (nikoliv úplný) seznam zásadních změn, které přináší zákon o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ), [1] který s účinností od 1. října 2016 nahradí zákon o veřejných zakázkách (ZVZ). [2]

Proč byl zákon přijat?

Důvodů pro přijetí ZZVZ bylo hned několik. Tím hlavním byly evropské směrnice, [3] které vyžadovaly změnu příslušné změny v českém právním řádu, a to už od 4/2016, což tedy znamená, že ZZVZ přišel se zpožděním. Dalším důvodem pro přijetí zákona byla snaha o vyšší flexibilitu při zadávání veřejných zakázek a o snížení administrativní zátěže.

Nové výjimky z povinnosti zadat řízení formou veřejné zakázky

Z všeobecné podmínky zadavatele vypsát zadávací řízení u veřejných zakázek na dodávky nebo služby, jejichž hodnota přesahuje 2 mil. Kč (u stavebních prací 6 mil. Kč), [4] jsou vyňaty zakázky, které se týkají několika oblastí služeb. Nejčastěji se budeme zřejmě setkávat se situacemi, kdy zadavatel nebude vypisovat zadávací řízení pro právní služby, či rozhodčí, smírčí nebo obdobné činnosti. [5] Dále se bude jednat například o úvěry a zápůjčky. [6]

Toto ustanovení je zejména v případech výše zmiňovaných právních služeb velmi účelné. Dříve totiž docházelo běžně k případům, kdy stát prohrával soudní řízení, neboť se mu dostávalo díky výběrovým řízením sice těch nejlevnějších právních služeb na trhu, ale ty byly často méně kvalitní, než měla protistrana a ve finále tak stát přicházel o velké částky.

Vyloučení účastníka

Nově je možno vyloučit účastníka ze zadávacího řízení, pokud se prokáže, že se v posledních 3 letech dopustil závažných nebo dlouhodobých pochybení při plnění dřívějšího smluvního vztahu. [7]

S tímto se ovšem nově objevuje možnost účastníka, který byl takto vyloučen, a pro kterou se vžil pojem „self-cleaning“. V zásadě se jedná o to, že účastník může ztracenou způsobilost získat tím, že přijme dostatečná opatření k tomu, aby v případě získání veřejné zakázky k podobným pochybením nedošlo. Zadavatel ovšem musí tato opatření posoudit a rozhodnout o případném zrušení předchozího rozhodnutí o vyloučení. [8]

Předběžné tržní konzultace

Nově zákonem upravenou možnost předběžných tržních konzultací[9] zadavatele, který se chce nechat informovat o možnostech, které mu nabízí trh, lze považovat za jednu z nejučelnějších právních změn v oblasti veřejných zakázek. Takové konzultace však nesmí vést k narušení hospodářské soutěže a musí být řádně zdokumentovány.[10]

S touto novinkou pak okrajově souvisí to, že zadavatel již s účinností zákona nebude muset uveřejňovat předběžné oznámení o záměru vypsání veřejného zadávacího řízení.

Elektronické zadávání veřejných zakázek

Všechna ustanovení ZZVZ nenabývají svou účinnost počátkem října roku 2016. Jsou zde i ustanovení, jako je například ustanovení týkající se elektronizace zadávacího řízení, které se týká zejména komunikace mezi zadavatelem a dodavatelem.[11] Tato ustanovení nabývají účinnosti od 18. října 2018. Toto ustanovení by mělo po od své účinnosti znamenat větší flexibilitu, transparentnost a pohodlí pro všechny zúčastněné. Pro tento účel je možno využívat například Národní elektronický nástroj,[12] který je v provozu již od 1. srpna 2015.

Nové druhy zadávacího řízení

S novým ZZVZ přicházejí i nové dva druhy zadávacího řízení,[13] které si našly své opodstatnění, a jsou jimi inovační partnerství a zjednodušený režim. První ze jmenovaných se týká případů, kdy je nutno požadovaný předmět zadávacího řízení nejdříve vytvořit, neboť na trhu zatím neexistuje. V tomto případě je nutno vzít v potaz předpokládanou hodnotu procesu inovace a zohlednit jí v podmínkách zadávacího řízení. Druhý z výše jmenovaných, tedy zjednodušený režim, se bude týkat zejména sociálních, či zvláštních služeb,[14] jako jsou například sociální či administrativní služby.

Střet zájmů

Další novinkou, která přichází spolu s ZZVZ, je ustanovení o střetu zájmu. Předchozí ZVZ tuto problematiku upravoval pouze ustanovením o zákazu podjatosti.[15] Nově tedy musí výslovně zadavatel zajistit, aby žádný z členů komise, přizvaných odborníků či osob zastupujících zadavatele, nebyl ve střetu zájmů. Může uskutečnit např. tím, že si od nich vyžádá čestné prohlášení, ve kterém prohlašují, že ve střetu zájmu nejsou.[16] Pokud zjistí, že ve střetu zájmů přesto někdo je, přijme opatření k odstranění této skutečnosti. Zajímavá je i definice střetu zájmů v tomto zákoně. Jedná se tedy o situace, kdy zájmy osob, které se podílejí na průběhu zadávacího řízení, nebo mají, nebo by mohly mít vliv na výsledek zadávacího řízení, ohrožují jejich nestrannost nebo nezávislost v souvislosti se zadávacím řízením.

Zásada přiměřenosti

Vedle zásady transparentnosti, rovného zacházení s dodavateli a zákazu diskriminace se v ZZVZ objevuje zásada nová, a to zásada přiměřenosti.[17] Ty byla už obsažena v evropských směrnicih zmíněných na začátku tohoto článku, ze kterých tento zákon částečně vychází. Dá se předpokládat, že v reálném prostředí bude tato zásada znamenat, že zadavatel musí nastavit podmínky zadávacího řízení tak, aby adekvátně refletovaly předmět veřejné zakázky. Přiměřeně však musí postupovat v celém zadávacím procesu.

Dá se očekávat, že toto ustanovení bude problematické, a že se na něj budou dodavatelé odvolávat. Už při ZVZ tuto problematiku řešil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, a to zejména ve prospěch

dodavatelů.

Problematika pozdějšího změnění smlouvy s dodavatelem

Novinkou, se kterou přichází nový ZZVZ, jsou také ustanovení týkající se následného změnění smlouvy s dodavatelem, který vyhrál v soutěži veřejnou zakázku. Dříve tuto problematiku ZZVZ zcela ignoroval, a přesto jí lze považovat za zásadní, protože doprovází charakter celého institutu veřejných zakázek a jejich zadávání. Po nabytí účinnosti nového zákona je možno změnit smlouvu s dodavatelem ovšem tak, aby nedošlo k podstatným změněm. Těmi se ve stručnosti myslí to, že hodnota změny nepřekročí 50% hodnoty zakázky, nezmění se celková povaha zakázky a potřeba této změny vznikla z nepředvídatelných okolností.[18]

Dle důvodové zprávy znamená výše uvedené kompromis mezi hospodárností (vypisování nové zakázky může být v určitých případech nevhodné) a smyslem zadávacího řízení, kdy může každý z relevantních hráčů na trhu zvážit, jestli a za kolik může zakázku uspokojit tak, aby došlo k WIN-WIN Situation.[19]

Co očekávat od ZZVZ summa summarum?

Dá se předpokládat, že přijetím zákona učinil český právní řád další krok k tomu, aby se proces zadávacího řízení veřejných zakázek zjednodušil a zefektivnil. ZZVZ do značné míry reflektuje a promítá do zákonné úpravy praxi soudů, úřadů a zadavatelů. Jistou problematiku nově upravuje, jinou zase opomíjí a ponechává jí budoucímu flexibilnějšímu zhodnocení před soudním stolcem.

Otázkou zůstává, jak bude zákon fungovat v praxi, a to zejména při uplatňování nové zásady přiměřenosti, elektronizace a vylučování účastníků ucházejících se o veřejné zakázky.

Mgr. Martin Švehlík,
advokát

Marek Hruška,
právní asistent

[SAMAK právo & daně](#)

Purkyňova 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 211 222 244

e-mail: info@samak.cz

[1] 134/2016 Sb.

[2] 137/2006 Sb.

[3] Směrnice pro udělování koncesí 2014/23, EU; Směrnice pro veřejné zadavatele 2014/24/EU; Směrnice pro sektorové zadavatele 2014/25/EU.

[4] Dle § 27 a § 31 ZZVZ „Zadavatel není povinen zadat v zadávacím řízení veřejnou zakázku malého rozsahu.“

[5] Dle § 29 ZZVZ odst. k) a j).

[6] Tyto a další výjimky dle § 29 ZZVZ.

[7] Dle § 48 ZZVZ odst. (5) d).

[8] Dle § 76 ZZVZ.

[9] Dle § 33 ZZVZ.

[10] Pro tento případ se užije ustanovení § 211 odst. (1) ZZVZ.

[11] Dle § 221 a § 279.

[12] Webové stránky Národního elektronického nástroje (NEN), dostupné na [www](http://www.zadavaciportal.cz), k dispozici >>> [zde](#).

[13] Dle § 3 ZZVZ jsou to nyní tyto druhy zadávacího řízení: zjednodušené podlimitní řízení, otevřené řízení, užší řízení, jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění, řízení se soutěžním dialogem, řízení o inovačním partnerství, koncesní řízení a řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu.

[14] Dle Přílohy č. 4 ZZVZ.

[15] Zejména ustanovení § 74 ZZVZ v odst. (7) a (8), která se týkají případné podjatosti členů hodnotící komise.

[16] §44 ZZVZ.

[17] Dle § 6 ZZVZ odst. (1).

[18] Více dle § 222 ZZVZ, zejména odst. (6).

[19] Jako WIN-WIN Situation označují ekonomové situaci, kdy je spokojen prodejce/poskytovatel a kupující/spotřebitel.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel x společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)

- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)